Сборник съдебна практика

РЕШЕНИЕ НА СЪДА (пети състав)

9 юни 2016 година*

„Обжалване — Картели — Член 81 CE — Испански пазар на битум за пътни настилки — Разпределение на пазара и съгласуване на цените — Прекомерна продължителност на производството пред Общия съд на Европейския съюз — Прекомерна продължителност на процедурата пред Европейската комисия — Обжалване по отношение на съдебните разноски“

По дело C-616/13 P

с предмет жалба на основание член 56 от Статута на Съда на Европейския съюз, подадена на 27 ноември 2013 г.,

Productos Asfálticos (PROAS) SA, установено в Мадрид (Испания), за което се явява C. Fernández Vicién, abogada,

жалбоподател,

като другата страна в производството е:

Европейска комисия, за която се явяват C. Urraca Caviedes и F. Castillo de la Torre, в качеството на представители, подпомагани от A. J. Rivas, адвокат

ответник в първоинстанционното производство,

СЪДЪТ (пети състав),

състоящ се от: T. von Danwitz, председател на четвърти състав, изпълняващ функцията на председател на пети състав, K. Lenaerts, председател на Съда, изпълняващ функцията на съдия от пети състав, D. Šváby (докладчик), A. Rosas и C. Vajda, съдии,

генерален адвокат: N. Jääskinen,

секретар: A. Calot Escobar,

предвид изложеното в писмената фаза на производството,

предвид решението, взето след изслушване на генералния адвокат, делото да бъде разгледано без представяне на заключение,

постанови настоящото

* Език на производството: испански.

Решение

1 С жалбата си Productos Asfálticos (PROAS) SA (наричано по-нататък „PROAS“) иска отмяна на решение на Общия съд на Европейския съюз от 16 септември 2013 г., PROAS/Комисия (T-495/07, наричано по-нататък „обжалваното съдебно решение“, EU:T:2013:452), с което той отхвърля жалбата му за отмяна на Решение C(2007) 4441 окончателен на Комисията от 3 октомври 2007 г. относно производство съгласно член [81 ЕО] (дело COMP/38.710 — Битум (Испания) (наричано по-нататък „спорното решение“), в частта му, която се отнася до него, както и при условията на евентуалност, намаляване на размера на наложената му глоба.

Правна уредба

Регламент (ЕО) № 1/2003

2 Член 31 от Регламент (ЕО) № 1/2003 на Съвета от 16 декември 2002 г. относно изпълнението на правилата за конкуренция, предвидени в членове [81 и 82 ЕО] (ОВ L 1, 2003 г., стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 8, том 1, стр. 167) предвижда, че „Съдът разполага с [правомощие за пълен съдебен] контрол върху решения[та], с които Комисията е [наложила глоба] или [периодична имуществена санкция и че той] може да отмени, намали или увеличи наложената [глоба] или [периодична имуществена санкция]“.

Насоките от 1998 г.

3 Насоките относно метода за определяне на размера на глобите, налагани съгласно член 15, параграф 2 от Регламент № 17 и член [65, параграф 5 ЕОВС] (ОВ C 9, 1998 г., стр. 3; Специално издание на български език, 2007 г., глава 8, том 3, стр. 69, наричани по-нататък „Насоките от 1998 г.“), предвиждат в точка 1, A, посветена на оценката на тежестта на нарушението:

„A. Тежест

При оценяване на тежестта на нарушението трябва да бъд[ат] взет[и] предвид неговият характер, неговото действително отражение върху пазара, [когато] това може да бъде определено, а [също] така […] и размерът на съответния географски пазар.

Така нарушенията ще трябва да бъдат класифицирани в една от следните три категории: незначителни нарушения, сериозни нарушения и много сериозни нарушения“.

[…]

— много сериозни нарушения:

Това ще бъдат по принцип хоризонтални ограничения, като ценови картели и квоти за разделяне на пазара […]

Вероятен размер на глобите: над 20 милиона [евро].

[…]“.

Обстоятелства, предхождащи спора, и спорното решение

4 Предхождащите спора обстоятелства, изложени в точки 1—89 от обжалваното съдебно решение, могат да бъдат обобщени, както следва.

5 Продуктът, за който се отнася нарушението, е „проникващият битум“, а именно битум, който не е предмет на никаква обработка и се използва за изграждането и поддръжката на пътища.

6 Испанският пазар на битум обхваща, от една страна, трима производители, групите Repsol, CEPSA-PROAS и BP, и от друга страна, вносители, сред които са групите Nynäs и Petrogal.

7 Групата CEPSA-PROAS е международна група от дружества в енергийния сектор, която е котирана на борсата и е представена в няколко държави. PROAS е дъщерно дружество на CEPSA, изцяло притежавано от последното, считано от 1 март 1991 г., което търгува с произведен от CEPSA битум и същевременно произвежда и продава и други битумни продукти.

8 Вследствие на заявление за освобождаване от глоба, представено на 20 юни 2002 г. от едно от дружествата от групата BP в съответствие с Известието на Комисията относно освобождаване от глоби и намаляване на техния размер по делата за картели (ОВ C 45, 2002 г., стр. 3, наричано по-нататък „Известието относно сътрудничеството от 2002 г.“), на 1 и 2 октомври 2002 г. са извършени проверки по отношение на дружествата от групите Repsol, CEPSA-PROAS, BP, Nynäs и Petrogal.

9 На 6 февруари 2004 г. Европейската комисия изпраща на съответните предприятия първа поредица искания за предоставяне на информация съгласно член 11, параграф 3 от Регламент № 17 на Съвета от 6 февруари 1962 г., Първи регламент за прилагане на членове [81 и 82 ЕО] (ОВ 13, стр. 204; Специално издание на български език, 2007 г., глава 8, том 1, стр. 3).

10 С факсове съответно от 31 март 2004 г. и от 5 април 2004 г. дружествата от групата Repsol и PROAS представят пред Комисията заявление на основание на Известието относно сътрудничеството от 2002 г., придружено от корпоративно изявление.

11 След като отправя до съответните предприятия четири други искания за предоставяне на информация, Комисията официално започва процедура и от 24 до 28 август 2006 г. нотифицира изложение на възраженията на съответните дружества от групите BP, Repsol, CEPSA-PROAS, Nynäs и Petrogal.

12 На 3 октомври 2007 г. Комисията приема спорното решение, с което установява, че тринадесетте дружества, които са негови адресати, са участвали в съвкупност от споразумения за разпределение на пазара и за съгласуване на цените на проникващия битум за пътни настилки в Испания (с изключение на Канарските острови).

13 Комисията приема, че всяко от двете констатирани ограничения на конкуренцията, а именно хоризонталните споразумения за разпределение на пазара и съгласуването на цените, по самото си естество спада към най-сериозните видове нарушения на член 81 ЕО, които съгласно съдебната практика могат да бъдат определени като „много сериозни“ нарушения.

14 Комисията определя „началния размер“ на налаганите глоби за сумата от 40 000 000 EUR, като взема предвид тежестта на нарушението, при което стойността на разглеждания пазар е оценена на 286 400 000 EUR за 2001 г., последната пълна година на нарушението, и обстоятелството, че нарушението е ограничено до продажбите на битум, извършени в една-единствена държава членка.

15 По-нататък Комисията групира дружествата — адресати на спорното решение, в различни категории, определени в зависимост от относителната им тежест на разглеждания пазар, за целите на прилагането на диференцираното третиране, така че да се отчете тяхната действителна икономическа способност да навредят на конкуренцията.

16 Групата Repsol и PROAS, чиито дялове от разглеждания пазар възлизат съответно на 34,04 % и 31,67 % за 2001 г., са групирани в първата категория, групата BP, с пазарен дял от 15,19 %, във втората категория, и групите Nynäs и Petrogal, чиито пазарни дялове варират между 4,54 % и 5,24 %, в третата категория. На тази основа „основните размери“ на налаганите глоби са преобразувани, както следва:

— първа категория, за групата Repsol и PROAS: 40 000 000 EUR,

— втора категория, за групата BP: 18 000 000 EUR,

— трета категория, за групите Nynäs и Petrogal: 5 500 000 EUR.

17 След като увеличава „основния размер“ на глобите в зависимост от продължителността на нарушението, а именно период от единадесет години и седем месеца, що се отнася до PROAS (от 1 март 1991 г. до 1 октомври 2002 г), Комисията приема, че размерът на налаганата му глоба трябва да бъде увеличен с 30 % поради утежняващи обстоятелства, тъй като това предприятие е било сред важните „двигатели“ на разглеждания картел.

18 Комисията решава и че в съответствие с Известието относно сътрудничеството от 2002 г. PROAS има право на намаление от 25 % върху размера на глобата, която иначе е трябвало да му бъде наложена.

19 Въз основа на тези обстоятелства на CEPSA и PROAS, заедно и солидарно, е наложена глоба в размер на 83 850 000 EUR.

Производството пред Общия съд и обжалваното съдебно решение

20 С жалба, подадена в секретариата на Общия съд на 20 декември 2007 г., жалбоподателят е поискал отмяната на спорното решение в частта, която се отнася до него, а при условията на евентуалност — намаляване на размера на наложената му глоба. Освен това той е поискал Комисията да бъде осъдена да заплати съдебните разноски.

21 В подкрепа на жалба си жалбоподателят е изтъкнал осем основания.

22 Общият съд е отхвърлил всяко едно от тези основания и оттук жалбата в нейната цялост.

23 Комисията е направила насрещно искане Общият съд да упражни правомощието си за пълен съдебен контрол, като увеличи размера на наложената на PROAS глоба, което искане Общият съд не е уважил.

Искания на страните

24 С жалбата си PROAS моли Съда:

— да отмени обжалваното съдебно решение,

— да се произнесе окончателно по спора, без да връща делото на Общия съд, да отмени спорното решение или, при условията на евентуалност, да намали размера на наложената му глоба,

— при условията на евентуалност да върне делото на Общия съд за ново разглеждане,

— да осъди Комисията да заплати съдебните разноски в двете производства.

25 Комисията моли Съда:

— да отхвърли жалбата,

— да осъди жалбоподателя да заплати съдебните разноски.

По жалбата

26 В подкрепа на жалбата си жалбоподателят изтъква четири основания.

27 Първото основание, което се състои от четири части, е изведено от нарушение на член 47 от Хартата за основните права на Европейския съюз (наричана по-нататък „Хартата“), на член 261 ДФЕС и на член 31 от Регламент № 1/2003. С второто си основание, което следва да се разгледа най-напред, жалбоподателят твърди, че Общият съд е тълкувал неправилно точка 1, A от Насоките от 1998 г. Третото основание е изведено от нарушение на принципа за спазване на разумен срок. Четвъртото основание се отнася до нарушение на член 87, параграф 2 от Процедурния правилник на Общия съд в приложимата му по спора редакция.

По второто основание, изведено от неправилно тълкуване на точка 1, A от Насоките от 1998 г.

Доводи на страните

28 С второто си основание, насочено срещу точки 129—135, 140—143, 149 и 439—442 от обжалваното съдебно решение, жалбоподателят упреква Общия съд, че е нарушил принципите на правна сигурност и на равно третиране, както и правото на защита на жалбоподателя, тъй като е тълкувал неправилно точка 1, A от Насоките от 1998 г.

29 На първо място жалбоподателят счита, че в съответствие с текста на тази точка и с политиката на конкуренция Общият съд е трябвало да провери дали при определянето на основния размер на глобата Комисията е взела предвид отражението на разглежданото нарушение върху пазара, тъй като в случая това отражение е можело „да бъде определено“.

30 Общият съд обаче приел, че Комисията квалифицира спорното нарушение като „много сериозно нарушение“ по смисъла на посочената точка и определя основния размер на глобата, като удвоява предвидения за подобни нарушения минимален размер, без да преценява отражението на нарушението.

31 По този начин според жалбоподателя Общият съд не е зачел и обвързващия характер по отношение на Комисията на нейните собствени насоки, дал е възможност на последната да се отклони от по-ранната ѝ практика по вземане на решения и е нарушил член 47 от Хартата, като е превърнал презумпцията, съгласно която картелите са много сериозни нарушения „въз основа само на характера им“, в необорима презумпция.

Съображения на Съда

32 С настоящото основание жалбоподателят упреква Общия съд, че е допуснал грешка при прилагане на правото, като е приел, че Комисията правилно е квалифицирала спорното нарушение като „много сериозно“ по смисъла на точка 1, A от Насоките от 1998 г. поради самото естество на нарушението.

33 В това отношение е достатъчно да се припомни, че съгласно постоянната съдебна практика от Насоките от 1998 г. следва, че хоризонталните ценови картели и картелите за подялба на пазари могат по принцип да бъдат квалифицирани като много сериозни нарушения въз основа само на характера им, без Комисията да бъде задължена да доказва действително отражение на нарушението върху пазара (вж. в този смисъл решения от 3 септември 2009 г., Prym и Prym Consumer/Комисия, C-534/07 P, EU:C:2009:505, т. 75, от 24 септември 2009г., Erste Group Bank и др./Комисия, C-125/07 P, C-133/07 P и C-137/07 P, EU:C:2009:576, т. 103, както и от 8 май 2013 г., Eni/Комисия, C-508/11 P, EU:C:2013:289, т. 97).

34 При това положение, след като в точка 130 от обжалваното съдебно решение е припомнил, че спорното нарушение е извършено под формата на хоризонтални споразумения за разпределение на пазара и съгласуване на цените и по-нататък в точка 133 от същото решение е посочил съдебната практика, цитирана по същество в предходната точка от настоящото решение, Общият съд правилно и без да нарушава принципите на правна сигурност и на равно третиране, нито пък правото на защита на жалбоподателя или още член 47 от Хартата, е отхвърлил довода на жалбоподателя, че Комисията не може да квалифицира спорното нарушение като „много сериозно нарушение“ по смисъла на точка 1, A от Насоките от 1998 г., без да преценява отражението на нарушението върху пазара.

35 Ето защо второто основание за отмяна трябва да се отхвърли по същество.

По първото основание, изведено от нарушение на член 47 от Хартата, на член 261 ДФЕС и на член 31 от Регламент № 1/2003

По първата и втората част на първото основание, изведени съответно от изопачаване на изтъкнатите от жалбоподателя основания и от нарушение на право на ефективна съдебна защита

– Доводи на страните

36 С първата част на първото си основание жалбоподателят упреква Общия съд, че в точки 125, 127 и 140—142 от обжалваното съдебно решение е изопачил изтъкнатите от него основания. Така Общият съд приел, от една страна, че жалбоподателят само е оспорил квалифицирането на разглежданото нарушение като „много сериозно нарушение“, без да оспори отделно основния размер на налаганата му глоба. От друга страна, Общият съд счел, че жалбоподателят се е позовал на характеристиките на испанския пазар в качеството им на смекчаващи обстоятелства, а не като фактори, онагледяващи по-малката тежест на спорното нарушение.

37 По тази начин Общият съд изобщо не дал възможност на жалбоподателя в да оспори основния размер от 40 000 000 EUR, определен от Комисията в спорното решение, и така го поставил в положение на невъзможност да осигури защитата си.

38 В това отношение в рамките на втората част на първото си основание, насочена срещу точки 129—143, 149—160 и 439—446 от обжалваното съдебно решение, жалбоподателят твърди и че като не е анализирал самостоятелно доводите, изтъкнати от жалбоподателя относно

тежестта на нарушението, и като само е възприел като свои преценката на Комисията, съдържаща се в спорното решение, както и тълкуването, което е дала тази институция на собствените си насоки, Общият съд не е изпълнил „задължението си да упражни пълен съдебен контрол върху спорното решение в съответствие с член 261 и член 31 от Регламент № 1/2003“.

39 Жалбоподателят поддържа, че Общият съд само е възпроизвел съдържащите се в спорното решение твърдения относно тежестта и географския обхват на нарушението, въпреки че жалбоподателят е изтъкнал оплакване, че в това отношение Комисията не е мотивирала решението си в достатъчна степен. Жалбоподателят смята и че Общият съд не е обърнал достатъчно внимание на наличието на натиск, упражнен в случая от испанското правителство, по-специално като е приел в точка 138 от обжалваното съдебно решение, че този натиск представлява просто одобряване или толериране на нарушение от страна на националните органи. Жалбоподателят счита също така, че Общият съд само е препратил към Насоките от 1998 г. относно действителното отражение на спорния картел върху пазара и е възприел мотиви, които са неотносими към изменението на основния размер на глобата.

40 Освен това Общият съд не „преразгледал [спорното] решение при упражняване на правомощието си за пълен съдебен контрол“.

41 Комисията счита, че първата и втората част на първото основание за отмяна са явно необосновани.

– Съображения на Съда

42 Относно втората част на първото основание, която трябва да се разгледа на първо място, най-напред следва да се припомни и че системата за съдебен контрол по отношение на решенията на Комисията относно производства по прилагане на членове 101 ДФЕС и 102 ДФЕС се състои в контрол за законосъобразността на актовете на институциите, установен в член 263 ДФЕС, който в приложение на член 261 ДФЕС и по искане на жалбоподателите може да бъде допълнен с упражняването от Общия съд на правомощието за пълен съдебен контрол, що се отнася до санкциите, налагани в тази област от Комисията (решение от 21 януари 2016 г., Galp Energía España и др., C-603/13 P, EU:C:2016:38, т. 71).

43 В това отношение, както Съдът е имал нееднократно поводи да поясни, обхватът на контрола за законосъобразност, предвиден в член 263 ДФЕС, обхваща всички елементи от решенията на Комисията относно производства по прилагане на членове 101 ДФЕС и 102 ДФЕС, по отношение на които Общият съд осигурява задълбочен контрол, както от правна, така и от фактическа страна, с оглед на изтъкнатите от жалбоподателите основания и предвид всички доказателства, представени от тях, независимо дали предхождат или следват по време приетото решение и дали са предоставени предварително в рамките на административната процедура или, за първи път, в рамките на съдебното производство пред Общия съд, доколкото тези доказателства са относими към контрола за законосъобразността на решението на Комисията (решение от 21 януари 2016 г., Galp Energía España и др., C-603/13 P, EU:C:2016:38, т. 72).

44 В замяна на това обхватът на правомощието за пълен съдебен контрол, признато на Общия съд, е строго ограничен до определянето на размера на глобата за разлика от контрола за законосъобразност, предвиден в член 263 ДФЕС (решение от 21 януари 2016 г., Galp Energía España и др., C-603/13 P, EU:C:2016:38, т. 76).

45 При това положение втората част на първото основание на жалбоподателя, отнасяща се до нарушението на член 261 ДФЕС и член 31 от Регламент № 1/2003, трябва да се разглежда като насочена против обстоятелството, че Общият съд не е упражнил пълен съдебен контрол относно размера глобата, наложена със спорното решение.

46 Налага се обаче изводът, че в точки 129—164 от обжалваното съдебно решение Общият съд е изложил подробно факторите, които е взел предвид, за да прецени степента на тежест на спорното нарушение, възприета от Комисията в спорното решение.

47 В това отношение Общият съд е приел, на първо място, че Комисията правилно е квалифицирала спорното нарушение като „много сериозно нарушение“ по смисъла на точка 1, A от Насоките от 1998 г.

48 На второ място, Общият съд е счел, че във всички случаи Комисията е имала основание да определи основния размер на налаганата на PROAS глоба за сумата от 40 000 000 EUR, без да е била длъжна да вземе предвид действителното отражение на картела върху разглеждания пазар. За тази цел Общият съд е счел, че жалбоподателят не е доказал, че този пазар не е с национален обхват. Освен това той е взел предвид пълната стойност на испанския пазар на проникващия битум през 2001 г., както и притежаваните от PROAS пазарни дялове на този пазар, които възлизат на 31,67 %.

49 Накрая, предвид тези обстоятелства, Общият съд е приел в точка 158 от обжалваното съдебно решение, че „дори да се приеме, че е доказана липсата на действително отражение на картела върху разглеждания пазар, това не би довело до изменение на размера на глобата от Общия съд“.

50 Съдържащите се в точки 439—446 от обжалваното съдебно решение мотиви също не могат да бъдат оспорвани на основание неупражняването на пълен съдебен контрол от Общия съд. Всъщност Общият съд дава подробен отговор на оплакванията на жалбоподателя в съображения, отнасящи се до всяко едно от тези оплаквания. Първо, това важи за оплакванията във връзка с недостига на мотиви на спорното решение по липсата на действително отражение на спорния картел върху пазара, второ, за объркването на участниците в нарушението, що се отнася до законосъобразността на споразуменията, породено от намесата на испанското правителство, и трето, за оценката на съответната тежест на посочените участници въз основа на техния оборот по отношение на проникващия битум.

51 Освен това сам по себе си фактът, че в точки 157, 158 и 449 от обжалваното съдебно решение при упражняване на правомощието си за пълен съдебен контрол относно наложената на PROAS глоба Общият съд е потвърдил и редица обстоятелства в подкрепа на преценката на Комисията в спорното решение, чиято законосъобразност е констатирана преди това, не може да охарактеризира неупражняването на пълен съдебен контрол от негова страна (вж. в този смисъл решение от 8 май 2013 г., Eni/Комисия, C-508/11 P, EU:C:2013:289, т. 99).

52 От друга страна, доколкото жалбоподателят оспорва извършената от Общия съд преценка на доказателствата във връзка с упражнения от испанското правителство натиск, и по-специално факта, че последното смята този натиск само за просто одобряване или толериране на нарушение от страна на националните органи, следва да се припомни, че съгласно постоянната съдебна практика само Общият съд е компетентен да установява и преценява фактите и по принцип да проверява доказателствата, които е приел в подкрепа на тези факти. След като тези доказателства са редовно събрани и са спазени общите принципи на правото и приложимите процесуални правила относно доказателствената тежест и събирането на доказателствата, само Общият съд може да преценява какво значение да придаде на представените пред него доказателства. Следователно освен в случай на изопачаване на посочените доказателства тази преценка не представлява правен въпрос, който в това си качество да подлежи на контрол от страна на Съда (решение от 20 януари 2016 г., Toshiba Corporation/Комисия, C-373/14 P, EU:C:2016:26, т. 40).

53 Ето защо втората част на първото основание трябва да бъде отхвърлена отчасти поради недопустимост и отчасти по същество.

54 Относно първата част на първото основание във връзка с твърдението за изопачаване на изтъкнатите пред Общия съд основания доводът, че Общият съд неправилно е приел, че жалбоподателят само е оспорил квалифицирането на разглежданото нарушение като „много сериозно нарушение“, без да оспори отделно основния размер на налаганата му глоба, е неотносим. Всъщност, както е видно от точка 48 от настоящото решение, във всички случаи Общият съд не само е разгледал квалифицирането на разглежданото нарушение като „много сериозно нарушение“, но е проверил и определянето на основния размер.

55 Това се отнася и за довода, че Общият съд счел, че жалбоподателят се е позовал на характеристиките на испанския пазар в качеството им на смекчаващи обстоятелства, а не като фактори, онагледяващи по-малката тежест на спорното нарушение. Всъщност, след като при преценката на смекчаващите обстоятелства Общият съд е разгледал твърденията на жалбоподателите във връзка с характеристиките на испанския пазар, във всички случаи той не може да бъде упрекнат, че не ги е разгледал при преценката на тежестта на нарушението (вж. решение от 5 декември 2013 г., Solvay Solexis/Комисия, C-449/11 P, непубликувано, EU:C:2013:802, т. 78 и 79).

56 Следователно първата част от първото основание трябва да бъде отхвърлена като неотносима.

По третата част на първото основание, изведена от нарушение на принципа на равно третиране

57 С третата част на първото си основание жалбоподателят упреква Общия съд, че е нарушил принципа на равно третиране, като е приел в точки 161—164 от обжалваното съдебно решение, че Комисията може да се отклони от по-ранната си практика по вземане на решения в областта на конкуренцията, произтичаща по-специално от Решение C(2006) 4090 окончателен на Комисията от 13 септември 2006 г. относно процедурата по член [81 ЕО] [дело COMP/F/38.456 — Битум (Нидерландия).

58 В това отношение е достатъчно да се припомни, подобно на Общия съд в точка 161 от обжалваното съдебно решение, че съгласно постоянната съдебна практика по-ранната практика на Комисията при вземане на решения не служи за правна уредба, която да е приложима спрямо глобите в областта на правото на конкуренцията (вж. решение от 23 април 2015 г., LG Display и LG Display Taiwan/Комисия, C-227/14 P, EU:C:2015:258, т. 67 и цитираната съдебна практика).

59 Следователно третата част на първото основание за отмяна трябва да бъде отхвърлена по същество.

По четвъртото основание, изведено от липсата на действителен анализ от Общия съд относно конкретния принос на PROAS за извършване на спорното нарушение и от отказа на Общия съд да разпореди извършването на поисканите процесуално-организационни действия.

– Доводи на страните

60 С четвъртата част на първото си основание, насочена срещу точки 209 и 215 от обжалвано съдебно решение, жалбоподателят упреква Общия съд, от една страна, че е допуснал грешка, тъй като по съображението, че не става въпрос за ново твърдение не е анализирал довода на жалбоподателя, че използваният от Комисията метод на изчисляване може да доведе до изкуствено увеличаване на тежестта му в картела, доколкото Комисията е изключила продажби вътре в групата на други участници в картела и продукти, различни от проникващия битум.

61 От друга страна, жалбоподателят счита, че Общият съд е допуснал грешка при прилагане на правото, като е отхвърлил искането му да разпореди извършването на процесуално-организационни действия, за да се задължи Комисията да представи документи, позволяващи на жалбоподателя да докаже, че Комисията е допуснала грешка при определянето на конкретната тежест на PROAS в разглеждания картел. По този начин Общият съд поставил жалбоподателя в положение на невъзможност да изложи надлежно доводите си.

62 Комисията смята, че тази част на първото основание трябва да бъде отхвърлена.

– Съображения на Съда

63 Относно оплакването на жалбоподателя, изведено от липсата на действителен анализ от Общия съд относно конкретния принос на PROAS за извършване на спорното нарушение, следва да се отбележи, че това оплакване произтича от неправилен прочит на обжалваното съдебно решение.

64 Всъщност от посоченото решение е видно, че Общият съд е подкрепил със съображения отхвърлянето на това оплакване. За тази цел Общият съд е посочил като основно съображение в точки 204—208 от обжалваното съдебно решение причините, поради които смята, че за Комисията не е било възможно да вземе предвид за годината, използвана като референтна при определянето на основния размер на глобата, продажбите на групата Repsol по отношение на Composán Distribución SA и като допълнително съображение, в точки 211—215 от това съдебно решение, че жалбоподателят не е развил никакви доводи относно другите дружества, принадлежащи към тази група.

65 При това положение, дори да се приеме, че Общият съд неправилно е счел в точка 209 от същото решение, че развитият в това отношение от жалбоподателя довод е нов, в рамките на своята самостоятелна преценка на фактите Общият съд надлежно е посочил причините, поради които е сметнал, че при определянето на основния размер на налаганата на жалбоподателя глоба Комисията не е нарушила принципите на пропорционалност и на равно третиране.

66 Относно отказа на Общия съд по направеното от жалбоподателя искане да разпореди извършването на процесуално-организационни действия или действия по събиране на доказателства следва да се припомни, че съгласно постоянната съдебна практика Общият съд по принцип самостоятелно преценява евентуалната необходимост от допълване на данните, с които разполага по висящите пред него дела (вж. в този смисъл решение от 14 март 2013 г., Viega/Комисия, C-276/11 P, непубликувано, EU:C:2013:163, т. 39 и цитираната съдебна практика).

67 Предвид достатъчните мотиви, изложени от Общия съд в точки 204—208 от обжалваното съдебно решение, за да установи относимостта на документите за продажбите на групата Repsol по отношение на Composán Distribución, сами по себе си твърденията на жалбоподателя във връзка с евентуалната полезност на тези документи за неговата защита не са достатъчни, за да докаже, че Общият съд не е имал възможност да вземе решение при пълно познаване на фактите. Ето защо от тези твърдения не може да се направи извод, че Общият съд има задължение да разпореди извършването на процесуално-организационни действия или действия по събиране на доказателства (вж. по аналогия решение от 19 март 2015 г., Dole Food и Dole Fresh Fruit Europe/Комисия, C-286/13 P, EU:C:2015:184, т. 59).

68 Следователно това второ оплакване трябва да бъде отхвърлено като неоснователно, а оттук и четвъртата част на първото основание в нейната цялост.

69 С оглед на изложеното по-горе първото основание за отмяна трябва да бъде отхвърлено.

По третото основание, изведено от нарушение на принципа за спазване на разумен срок

Доводи на страните

70 С третото си основание, насочено срещу точки 372—400 от обжалваното съдебно решение, жалбоподателят упреква Общия съд, от една страна, че е допуснал грешка при прилагане на правото, като е приел, че проведената от Комисията административна процедура, която е продължила около пет години и четири месеца, е завършена в разумен срок и че поради това не е нарушен принципът на добра администрация. В това отношение жалбоподателят твърди, че разумният характер на срока на тази процедура не може да се установява по отношение на спазването от Комисията на давностния срок, определен в Регламент № 1/2003. Жалбоподателят поддържа и че вследствие на прекомерно голямата продължителност на посочената процедура е наложена глоба в по-висок размер от този на глобата, която щеше да му бъде наложена, ако процедурата беше приключена в разумен срок, предвид постепенното втвърдяване на политиката на Комисията в областта на глобите за нарушения на правилата на конкуренция.

71 От друга страна, жалбоподателят упреква Общия съд за прекомерната продължителност на съдебното производство, а именно пет години и четири месеца, което не било обосновано с никакво изключително обстоятелство.

72 Предвид обстоятелството, че кумулирането на продължителността на административната процедура и на съдебното производство превишава единадесет години, към които трябва да се добави продължителността на разглеждането на настоящото производство по обжалване, жалбоподателят иска от Съда да изведе пряко последиците от това нарушение на принципа за спазване на разумен срок и на принципа на добра администрация, като отмени обжалваното съдебно решение и въз основа на делото да отмени спорното решение или, при условията на евентуалност, да намали размера на глобата на това основание, без да задължава жалбоподателя да предявява иск за обезщетение пред Общия съд.

73 Комисията твърди, че по отношение на твърденията за нарушение на разумния срок в рамките както на административната процедура, така и на съдебното производство жалбоподателят следва да сезира Общия съд с иск за обезщетение. Тя добавя, че във всички случаи жалбоподателят не е привел никакво доказателство, че процедурата пред Комисията и производството пред Общия съд, разгледани поотделно или заедно, са били прекомерно продължителни с оглед на обстоятелствата в конкретния случай.

Съображения на Съда

74 Що се отнася до първата част на настоящото основание, с която жалбоподателят упреква Общия съд, че е допуснал грешка при прилагане на правото, като е приел, че административната процедура е била проведена в разумен срок, следва да се припомни, че макар нарушението на принципа за спазване на разумен срок да може да обоснове отмяната на решение, прието в резултат на административна процедура, основаваща се на член 101 ДФЕС или член 102 ДФЕС, доколкото това нарушение води и до нарушение на правото на защита на съответното предприятие (вж. в този смисъл решение от 21 септември 2006 г., Nederlandse Federatieve Vereniging voor de Groothandel op Elektrotechnisch Gebied/Комисия, C-105/04 P, EU:C:2006:592, т. 42 и 43), дори да се приеме, че е доказано неспазването от Комисията на разумен срок за провеждането на подобна административна процедура, това не може да доведе до намаляване на размера на наложената глоба (вж. в този смисъл решение от 8 май 2014 г., Bolloré/Комисия, C-414/12 P, EU:C:2014:301, т. 109).

75 В случая следва да се отбележи, че в точки 375—377 от обжалваното съдебно решение Общият съд е констатирал окончателно, при това без да се оспорва от жалбоподателя в настоящото производство по обжалване, че последният не е доказал, че упражняването на правото му на защита е можело да бъде засегнато по съображения, свързани с твърдяната прекомерна продължителност на административната процедура.

76 При това положение Общият съд не е допуснал грешка, като е отхвърлил основанието, с което жалбоподателят е искал да постигне отмяна на спорното решение на базата на твърдяната прекомерна продължителност на административното производство.

77 В това отношение обстоятелството, че прекомерно голямата продължителност на посочената процедура е довела според жалбоподателя до налагането на глоба в по-висок размер от този на глобата, която щеше да му бъде наложена, ако процедурата беше приключена в разумен срок, е ирелевантно поради чисто спекулативния характер на този довод.

78 Следователно доводът на жалбоподателя в това отношение трябва да бъде отхвърлен като неоснователен.

79 Доколкото при условията на евентуалност жалбоподателят иска намаляване на размера на наложената му глоба предвид твърдяната прекомерна продължителност на административната процедура, следва да се отбележи, както бе припомнено в точка 74 от настоящото решение, че този довод е неотносим.

80 При това положение първата част на третото основание не може да се приеме.

81 Относно втората част на това основание, с която жалбоподателят упреква Общия съд, че е нарушил правото му да изисква постановяването на решение в разумен срок, следва да се припомни, че когато юрисдикция на Съюза наруши задължението си по член 47, втора алинея от Хартата да решава отнесените до нея дела в разумен срок, санкцията за това нарушение трябва да се търси чрез иск за обезщетение пред Общия съд, доколкото, противно на твърдението на жалбоподателя, този иск представлява ефективен способ за защита. Ето защо искането за поправяне на вредите, произтичащи от неспазването от страна на Общия съд на разумен срок за постановяване на решение, не може да бъде отнесено направо до Съда чрез обжалване на решението на Общия съд, а трябва да бъде предявено пред самия Общ съд (вж. по-специално решения от 10 юли 2014 г., Telefónica и Telefónica de España/Комисия, C-295/12 P, EU:C:2014:2062, т. 66, от 9 октомври 2014 г., ICF/Комисия, C-467/13 P, EU:C:2014:2274, т. 57 и от 12 ноември 2014 г., Guardian Industries и Guardian Europe/Комисия, C-580/12 P, EU:C:2014:2363, т. 17 и 18).

82 Сезиран с искане за обезщетение, Общият съд, който е компетентен по силата на член 256, параграф 1 ДФЕС, трябва да се произнесе по него в състав, различен от този, който е разгледал спора, по който е било проведено производството, чиято продължителност е сочена за укоримо голяма (вж. по-специално решения от 10 юли 2014 г., Telefónica и Telefónica de España/Комисия, C-295/12 P, EU:C:2014:2062, т. 67, от 9 октомври 2014 г., ICF/Комисия, C-467/13 P, EU:C:2014:2274, т. 58 и от 12 ноември 2014 г., Guardian Industries и Guardian Europe/Комисия, C-580/12 P, EU:C:2014:2363, т. 19).

83 С оглед на тези съображения, щом като е явно, без да е необходимо страните да представят допълнителни доказателства в това отношение, че Общият съд е нарушил в достатъчно съществена степен задължението си да разгледа делото в разумен срок, Съдът може да установи това (вж. по-специално решения от 9 октомври 2014 г., ICF/Комисия, C-467/13 P, EU:C:2014:2274, т. 59 и от 12 ноември 2014 г., Guardian Industries и Guardian Europe/Комисия, C-580/12 P, EU:C:2014:2363, т. 20).

84 Настоящият случай е такъв. Продължителността на производството пред Общия съд, а именно около пет години и девет месеца, която обхваща по-конкретно период от около четири години и два месеца, който, както твърди жалбоподателят и както е видно от точки 90—92 от обжалваното съдебно решение, е изтекъл, без да бъде извършено процесуално действие между края на писмената фаза и съдебното заседание за изслушване на устните състезания, не може да се обясни нито с естеството или със сложността на делото, нито с неговия контекст.

85 Въпреки това по съображенията, изложени в точка 81 от настоящото решение, втората част на настоящото основание трябва да бъде отхвърлена.

86 Следователно третото основание за отмяна трябва да бъде отхвърлено в неговата цялост.

По четвъртото основание, изведено от нарушение на член 87, параграф 2 от Процедурния правилник на Общия съд в приложимата му към производството пред Общия съд редакция

87 С четвъртото си основание жалбоподателят поддържа, че Общият съд е нарушил член 87, параграф 2 от Процедурния правилник на Общия съд в приложимата му по спора редакция, като е осъдил PROAS да заплати съдебните разноски, въпреки че предвид обстоятелството, че и двете страни са загубили делото, е трябвало да разпредели съдебните разноски помежду им.

88 В това отношение съобразно с постоянната съдебна практика, когато всички други основания за отмяна пред Съда са отхвърлени, исканията във връзка с твърдяната неправилност на решението на Общия съд в частта за съдебните разноски трябва да бъдат отхвърлени на основание член 58, втора алинея от Статута на Съда на Европейския съюз, съгласно който размерът на присъдените разноски или страната, на която се възлагат, не подлежат на отделно обжалване (вж. в този смисъл определение от 13 януари 2995 г., Roujansky/Съвет, C-253/94 P, EU:C:1995:4, т. 13 и 14 и решение от 2 октомври 2014 г., Strack/Комисия, C-127/13 P, EU:C:2014:2250, т. 151).

89 След като първите три основания за отмяна, изтъкнати от жалбоподателя, трябва да бъдат отхвърлени, последното основание, отнасящо се до разпределянето на съдебните разноски, трябва да се приеме за недопустимо.

90 Следователно жалбата трябва да бъде отхвърлена в нейната цялост.

По съдебните разноски

91 По силата на член 184, параграф 2 от Процедурния правилник на Съда, когато жалбата е неоснователна, Съдът се произнася по съдебните разноски.

92 Съгласно член 138, параграф 1 от този правилник, приложим към производството по обжалване по силата на член 184, параграф 1 от него, загубилата делото страна се осъжда да заплати съдебните разноски, ако е направено такова искане.

93 Тъй като Комисията е направила искане за осъждането на PROAS и последното е загубило делото, то трябва да бъде осъдено да заплати разноските за настоящото производство по обжалване.

По изложените съображения Съдът (пети състав) реши:

1) Отхвърля жалбата.

2) Осъжда Productos Asfálticos (PROAS) SA да заплати съдебните разноски.

Подписи